

Розділ II. МАТЕРІАЛИ СЕКЦІЙНИХ ЗАСІДАНЬ
УДК: [373:376-056.2/.3]:316.614

**ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК ФОРМА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ
З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ**

*Бабій Валерія, вчитель-логопед ДНЗ №29 «Ранкова зірка» м. Хмельницького
Петельчук Катерина, вчитель-логопед ДНЗ №3 «Світлячок»
м. Хмельницького (Україна)*

**INCLUSIVE EDUCATION AS A NORM OF SOCIALIZATION OF
CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATION NEEDS**

*Valeriia Babii, speech therapist
pre-school education institution №29 «Rankova zirka»,
Katerina Petelchuk, speech therapist
pre-school education institution №3 «Svitlyachok» (Ukraine)*

***Анотація.** У статті підкреслюється, що метою інклюзивної освіти є реалізація прав дітей з особливими потребами до навчання, їх інтеграція в суспільство, залучення їхніх сімей у навчальний процес.*

***Ключові слова:** інклюзія, інклюзивна освіта, інтеграція, мейнстримінг, соціалізація, особливі діти.*

***Abstract.** In the article it stressed that the aim of inclusive education is to realize the rights of children with special needs to education, their integration into society, involving their families into educational process*

***Keywords:** inclusion, inclusive education, integration, mainstreaming, socialization, special children.*

До кінця ХХ століття в багатьох країнах світу (США, Великобританії, Швеції, Німеччині, Італії, скандинавських країнах) реалізувався принцип інтегрованого підходу – надання дітям з проблемами в розвитку можливості навчання в масовій школі разом зі звичайними дітьми [2].

А. Колупаєва стверджує, що у сучасній світовій освітній політиці визначаються кілька підходів до надання освіти дітям з обмеженими можливостями здоров'я. Основні з них: мейнстримінг, інтеграція, інклюзія [1, 2].

Починаючи з 90-х років ХХ ст., провідною моделлю сучасних суспільно-соціальних стосунків стосовно осіб з обмеженими можливостями визначено інклюзію, яка ґрунтується на визнанні та повазі індивідуальних людських відмінностей і передбачає збереження відносної автономії кожної суспільно-соціальної групи, а уявлення та стиль поведінки, притаманний традиційно домінуючій групі, мають модифікуватися на основі плюралізму звичаїв та думок [4].

Саме інклюзивна освіта, на думку нідерландського дослідника К. Рейсвейка, сприятиме: розвитку здібностей дитини; визнанню того, що нормальний розвиток не є загальноприйнятною «нормою»; задоволенню особливих потреб; створенню системи підтримки; функціональному підходу до лікування та навчання; участі батьків у лікуванні та навчанні їхніх дітей [4, с. 10].

А. Колупаєва зазначає наступне: «Інклюзивна освіта передбачає створення освітнього середовища, яке б відповідало потребам і можливостям кожної дитини, незалежно від особливостей її психофізичного розвитку. Інклюзивне навчання – гнучка, індивідуалізована система навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку в умовах масової загальноосвітньої школи за місцем проживання. Навчання (у разі потреби) відбувається за індивідуальним навчальним планом, забезпечується медико-соціальним та психолого-педагогічним супроводом» [4, с. 13].

Інклюзивна освіта базується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права навчатися за місцем проживання. Інклюзивну освіту як систему освітніх послуг має забезпечувати інклюзивна школа – заклад освіти, що адаптує навчальні програми та плани, фізичне середовище, методи та форми навчання, використовує наявні в громаді ресурси, залучає батьків, фахівців для надання спеціальних послуг відповідно до потреб кожної дитини, забезпечує сприятливий клімат в освітньому середовищі [3; 4, с. 13].

Основні принципи інклюзивного навчання: всі діти мають навчатися разом у всіх випадках, коли це виявляється можливим, не зважаючи на певні труднощі чи відмінності, що існують між ними; школи мають визнавати і враховувати різноманітні потреби своїх учнів, узгоджуючи різні види й темпи навчання; забезпечення якісної освіти для всіх завдяки відповідному навчально-методичному забезпеченню, застосуванню організаційних заходів, розробці стратегії викладання, використанню ресурсів і партнерських зв'язків зі своїми громадами; діти з особливими освітніми потребами (далі ООП) мають отримувати додаткову допомогу, яка може знадобитися їм для забезпечення успішності процесу навчання [2; 4, с. 13-14].

Концепція інклюзивної освіти відображає одну з головних демократичних ідей: всі діти – цінні й активні члени суспільства. Навчання в інклюзивних освітніх закладах корисне як для дітей з особливими освітніми потребами, так і для інших дітей, членів родин та суспільства в цілому. Взаємодія зі здоровими дітьми сприяє когнітивному, фізичному, мовленнєвому, соціальному та емоційному розвитку дітей з особливими освітніми потребами. При цьому діти з типовим рівнем розвитку демонструють відповідні

моделі поведінки дітям з ООП і мотивують їх до розвитку та цілеспрямованого використання нових знань і вмінь. Взаємодія між учнями з особливими освітніми потребами та іншими дітьми в інклюзивних класах сприяє налагодженню між ними дружніх стосунків. Завдяки такій взаємодії діти вчаться природно сприймати і толерантно ставитися до людських відмінностей, вони стають більш чуйними, готовими до взаємодопомоги [4, с. 14].

Інклюзивні підходи також корисні для сім'ї. В цьому випадку родини дітей з особливими освітніми потребами можуть отримувати підтримку з боку інших батьків, вони краще розуміють, у чому розвиток їхніх дітей типовий, а в чому атиповий, а також беруть активнішу участь у процесі навчання і виховання [1].

Список використаних джерел:

1. Інклюзивна освіта в теорії і практиці діяльності школи / А. Колупаєва, Н. Софій, Ю. Найда, Л. Даниленко // Директор школи. Шкільний світ. – 2011. – № 7. – С. 17-22.
2. Інклюзивна школа: особливості організації та управління : навчально-методичний посібник / [А. А. Колупаєва, Н. З. Софій, Ю. М. Найда та ін.]. – 2-ге видання, стереотипне. – К. : ФОП Парашин І. С., 2010. – 128 с.
3. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія / А. А. Колупаєва. – К. : Самміт-Книга, 2009. – 269 с.
4. Основи інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник / [за заг. ред. А. А. Колупаєвої]. – К. : А.С.К., 2012. – 308 с.

УДК: 159.922.7:[688.721.2:37.013.82]

**ЛЯЛЬКОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ
ШКОЛЯРІВ**

Бевз Оксана, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

*Науковий керівник: Онофрійчук Людмила, кандидат педагогічних наук,
старший викладач*

*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

**PUPPETS THERAPY AS A METHOD OF STUDENTS PERSONAL
DEVELOPMENT**

Bevz Oksana, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. *Стаття присвячена проблемі особистісного розвитку школярів засобами арт-терапії. Визначено сутність оригінальної методики психотерапії дитячих неврозів – методу драматичної психоелевації, який спрямований на вирішення даної проблеми в процесі занять школярів у дитячому театрі ляльок.*

Ключові слова: *арт-терапія, лялькотерапія, особистісний розвиток школярів.*